

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De Teste.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

710 *Moralis Theologiae Tract. VI. Status,*
manifestare, etiam si delicti infamia præcedat, & semiplena
probatio. Vel quando quis rem alienam in debiti sui com-
pensationem accepit, edicto ad manifestandum obligari non
poterit. Denique nemo cum graui incommodo vitæ, honoris,
reumque suarum manifestari tenetur. In iisque iurare po-
test, se nescire, cum mentali restrictione.

21. *Edictum indicatur ad veritatem criminum indagandam:
quandiu durat?* Duratio huiusmodi edictorum ex verbis at-
tendenda. Quod si delicta iure naturæ denuncianda sint, tan-
diu durat obligatio, quandiu necessitas est boni communis
vel particularis, ratione cuius illa obligatio vim habet.

22. *Quenam personæ ab accusatione sunt repellendæ?* Aliquis
repellitur in proprii peccati pœnam, v. gr. excommunicatus,
infamis, &c. Aliquis ob decentiam, v. gr. Superioris respectu
subditus, vt filij, serui, &c. Aliquis ob decentiam status, v. gr.
Clericus.

CAPVT III.

De Teste.

23. *Quandonom testis veritatem fateri teneatur iuratus
interrogatus?* Quinque in casibus tenetur. 1. Si au-
thor laboret infamia. 2. Si damnum Reipublicæ aliter autem
non valeat. 3. Si priuatio etiam immineat. 4. Si delictum
semiplenè probatum. 5. Si procedatur via accusationis, &
delictum plenè probari possit, testis vocatus testari tene-
bitur.

24. *Quandonom autem non tenetur fateri veritatem?* Sex
casibus. 1. Si tantum ex Sacramentali confessione sciat: 2. Si
sub secreti naturalis sigillo, nisi in damnum tertij vergat. 3.
Si author non laboret infamia, nec aliud timeatur. 4. Si ac-
cepit à personis non admodum fide dignis. 5. Si ex testifica-
tione testi ipsi damnum immineat. 6. Si procedatur via accu-
sationis, & testis videat rem probari non posse.

25. *Quid si iuramento apposito cogatur?* Quando non tene-
tur absque iuramento reuelare, nec etiam tenetur, si iurasset
modò mentali restrictione mendacium effugiat.

26. *Quandonom legitimè interrogatur testis?* Cum legitimus
iuris ordo seruatur.

27. *Testes non idoneos annumera.* Filius contra patrem te-
stis non est. Singularis plenam probationem non facit, nec
ad

ad hæresim, sufficit tamen ad indicia. Testes de auditu fati non sunt, nisi delictum in voce consistat. Sibi contrarius legitimus testis non est.

28. *Standum ne testis responsioni in iudicio?* Ita planè, nisi plures coniecturæ sint pro asserto extra iudicium.

29. *Quoriam testes requiruntur?* Duo, & satis sunt, ut iure gentium receptum iam est; quod autem duo ultra accusatorem esse debeant, de humano iure tantum est.

30. *Quid, quando testes discordes sint?* Si sint in substantia discordes testes actoris, & rei, iudicandum pro reo; si discordes sint in accidentibus, iudicis prudentiæ relinquitur.

31. *Tenetur ne aliquando quis sese offerre in testem?* Non vocatus obligari aliquando potest ad se offerendum tam in Civilibus, quam in Criminalibus. v. gr. quando vel innocens perit, quem meo possim testimonio defendere. vel à proximo iniuste bona auferuntur, quæ non possit alia via recuperare.

32. *Testificans falsum quanto sese polluit delicto?* Cum iuridicè non proceditur, falsum testificari veniale peccatum est, modò iuramentum absit; mortale verò cum iuridicè. Testificans falsum ex ignorantia probabili, vel non culpabili inadvertentia, non tenetur ad restitutionem damni ex eo facti. Testificans falsum scienter, tenetur ad damni restitutionem & ad retractationem etiam cum periculo vitæ, si simile damnum reo timeatur.

33. *Qui testificari non vult, tenetur ne ad restitutionem?* Minimè. *Quid si fugiat citatus?* Neque tenetur; agere tamen potest contra charitatem.

CAPVT IV.

De Reo.

accusatoris

34. *Licet ne reo crimen occultum ad sui defensionem detegere?* Nec contra iustitiam, nec contra charitatem esse existimo: quinimò si fiat cum moderatione inculcata nullum peccatum esse assero; quia licet vexationem redimere.

35. *Estne contra iustitiam accusatori calumnia crimen imponere.* Si falsum crimen, vel occultum reo obiciat, non erit contra iustitiam calumniæ crimen accusatori imponere, quia vim vi licet repellere; at contra charitatem aliquando esse posse *Filiucius* affirmat.